

HONVÉD.

Megjelenik e' lap vasárnapot kivéve minden este, féliven. Tartalmát teszik a' főhadivezérés hivatalos közleményei, irányczikkek, bel- és külföldi hírek.
Hirdetmények a' szokott díjért vétetnek fel.

Kolozsvár, mart. 25-ke. Jelenleg majd minden nap valami érdekest hoz. Ma délután **Bardócz János** cath. lelkész derék hazánkfia polgári praedicationát tartta a' városház erkélyéről, falragaszok által jó előre összehívott igen nagy számú közönséghez. Törekedése czéljául tüzte ki magának a' jeles népszónok — mint megjegyzé — erős meggyőződést költeni, a' hol megfordul, minden igaz magyar keblében szent ügyünk kimaradhatlan diadaláról, ki- és öszszetartásra buzdítani, főleg pedig irányt adni a' népnek, szabadságharczunk győzelmes béfejezése utáni teendőiről. Szónok főlemlegette ezredéves életünkből legborusabb napjainkat, fel különösen a' habsburgi család alatti 300 éves szenvedéseinket; véráldozatainkért, a' hűségért, melylyel iránta viseltetünk, azon törekvésért, melly szerint kitörölni akar a' nemzetek sorából. Mint vérmes republicanus hevesen tört ki a' királyság ellen, mintául említvén fel ugyancsak e' marha családnak több bonyát és ökreit, értelmezte a' *pragmatica sanctio*t, mellyre némelly táblabíró politicusok váltig hivatkoznak, melly nem kötelez, miután a' *contractualis* fél, maga a' király szegte meg azt, haddal támadván meg országunkat. Teljes elszakadást javasol e' gyűlölt családtól, 's végezetre, mint legjobb kormányformát a' népnek önmaga általi kormányzatát, azaz a' köztársaságot ajánlja. Beszélt páratlan humorral a' cath. clerusban teendő reformokról is. A' nép magas tetszéssel kísérte végig a' derék lelkész beszédét. Nagyszerűen megható volt különösen egy jelenés, midőn szónok **Kossuth Lajos** szabadság-megváltónkat mint köztársaság elnökét élteté. A' nép szünni nem akaró éljen-viharokban tört ki.

A' derék lelkész még fog illy szellemű praedicationát tartani.

Este Brassó megvételeének kedves hírével lepett meg egy szabadsághős Bemünk táborából. Volt öröm és jó kelete a' Honvéd rendkívüli számának.

Országgyűlés.

A' képviselőház mart. 20-ki ülésében a' honvédelmi bizottmány elnökének a' honv. bizott-

mányhoz intézett következő tartalmu levele olvasatott fel.

Seregeink tegnap átkeltek a' Tiszán, de az átkelés a' czibakházi egyetlen hidon sok időbe került, 's csak késő estve felé érkezhettek volna a' seregek 8 orai fárasztó menés után N. Köröshöz; hol az ellenség öszpontosított erővel áll: azért tanácsosabbnak látszott a' kocséri erdő alatt táborba szállani. Ma reggel 6 orakor a' sereg újra megindul; de vastag köd ereszkedvén 's havazni is kezdvén, minden operatio lehetlenné vált, azonban most 9 óra; az idő kitisztult seregeink marschban vannak, 's dél táján N. Körös alatt fognak állani. Minden oda mutat, hogy ott lesz a' csata.

Szükségesnek tartom a' t. bizottmánynak jelenteni, miként én Bem tábornok urnak Szeben bevételeét jelentő levelére némely halasztást nem szenvedő intézkedéseket láttam szükségeseknek. Ő ugyanis, mint leveléből látom, megint igen nagylelkű akar lenni, 's a' multakra amnestiákat emleget. Én azonban egyrészt a' mennyire, a' szebeni győzelmet biztosítani kívánván, másrészt pedig a' csalódások feletti késő bánkodásnak nem akarván a' nemzetet kitenni, a' szászok irányában az illy túlzott nagylelkűséget nem helyeslem, 's pedig annyival inkább nem helyeselhetem, mert ők az orosz segítségnek behívására a' pártütésen túl a' legnagyobb honárulást követték el, melyet egy statusnak polgára, hazája ellen elkövethet. Szebennek és Brassónak biztosítása volt azon ürügy, mely alatt az orosz segítséget behívták már most Szeben elfoglalását arra kell használni nézetem szerint, hogy ismét ezen városok fenmaradási érdeke legyen az oroszok kitakarításának eszköze.

Én tehát Bem tábornoknak a' mult éjjel következő rendeleteket küldöttem:

1-ör. Hogy a' szászoknak semminemű ígéretek netegyen, 's a' kormány politicáját ne anticipálja, hanem csak annyit nyilatkoztasson ki, hogy soruk jövődöbéli magukviselésétől függend.

2-ör. Az orosz segédseregeket honárulónak a' hazába ők híván be, eszközöljék: hogy azok az

országból rögtön kitakarodjanak, különben a' szász nép, mellynek ezen áruláshoz hasonló lépést a' historia nem mutat, vagy ki fog az országból üzetni, vagy pedig a' törvény oltalmától és minden szabadságaiktól megfosztatni, 's javaik az árulásuk és pártütések által okozott károknak 's pusztításoknak, és hadköltéseknek kárpotlásául elkoboztatni.

3-or Megrendeltem, hogy az oroszok behívásának főszközeit azonnal elfogassa, 's Csány kormánybiztos úr rendelkezése alá oly nyilvánítással küldje át, hogy az oroszok kitakarodá-ának kezessei gyanánt fogságban maradván, ha a' népjog ellenesen betolakodott orosz seregek rögtön ki nem vonulnak, vagy éppen előre nyomulni merészlenének, ezen invasio fő czinkosai hadi törvény elébe állittassanak, 's minden kegyelmet kizárva halállal büntetessenek.

4-szer Megrendeltem Bem generalisnak, hogy Szeben tartsa utolsó emberig, 's nyilatkoztassa ki a' szebeni népnek, hogy ha az ellenség által orosz segítséggel megtámadtatnék, mindenek előtt Szeben fogja irgalom nélkül összelövetni, 's annak romjaiból rakni seregünknek mellvédet, azért a' város tisztviselői, családjaiknak kezesekül hátrahagyásával menjenek ki az elleséges táborba, 's az oroszokat, kiket be hívtak városuk fenmaradásának érdekében távoztassák ki; különben Szeben el fog pusztulni.

5-ször Brassót mint az oroszok behívásának másik czinkosát maga feladásra szólítsa fel azon nyilatkozattal, hogy ha magát fel nem adja Szeben fog érte bűnhődni 's ostrommal bevétel esetében prédára bocsátatik.

6-szor Az orosz foglyokra nézve emlékeztettem, hogy az oroszokat becsületes ellenségnek nem tekintheti, mert rabló módra, had izenet nélkül 's nép jog ellenesen tört be az országba.

7-szer Megrendeltem, hogy a' Verestoronyi passust járhatlanná tegye.

8-szor Tudtára adtam, hogy a' szász föld viszonyainak definitív elrendezését a' kormány magának tartja fel, abba tehát ne avatkozzék; most ideiglenesen minden polgári hatóság alá helyezendő.

Midőn az austriai ház kivetkőzve mindenből a' mi ember előtt szent, martius 6-kai manifestumában Magyarország ezred éves státuséletét eltöröltnek meri nyilatkoztatni, midőn Magyarországot eldarabolja 's az erdélyi Szászföldet is külön tartományként említve olvasztja be az idegen birodalomba; midőn a' Szászok az orosz hatalom seregeit hadizenet nélkül népjog ellenesen az országba honárulólág behívják; midőn a' szászok Szászvárosan a' magyar hadseregnek hozzájuk beszállásolt fegyvertelen fuvarosait éjjel oroszva legyilkolják 's fejtelten holt testeiket az utcára szórják, én azt hiszem, hogy minden becsületes magyar-

nak meg kell győződni, miként itt többé választás nincs, hanem élet halál harcot kell vivni, ha még e' nemzet élni akar. Így van lelkesítve a' hadsereg, így érzek én, 's ezen érzés kénytelenségében megvagyok győződve, hogy a' szászok irányában más politicát követni a' legnagyobb hiba volna, melly magát rajtunk iszonyatosan megboszulná.

Ha a' tisztelt bizottmány ezen politikával egyet ért, méltóztassék azt a' bizottmány nevében az országgyűlésnek előterjeszteni, ha pedig egyet nem ért esedezem levelemet az országgyűlésen felolvastatni 's a' nemzet intézkedését mindenestre felkérni, mert én holnapután előtt nehezen fogok Debreczenbe mehetni, a' dolog pedig sürgetős, mert én az említett rendeletek mult éjjel után futár által elindítottam 's így meglehet hogyha később e' felhívással az országgyűlés parancsa később érkeznék; — tudositom a' t. bizottmányt arról is, miként rendeletet bocsátottam ki, hogy vitéz seregeink előnyomultául, ha isten kedvez igazságos fegyvereinknek, az első nyert csata hírére, Kecs-kemét Körös táján, és mindenütt az egész vidéken a' nép kelljen fel tömegestől, vegye üldözőbe a' megfutamasztott ellenséget, irtsa és pusztítsa egész erővel és azon helység, melly a' csatanyerésnek bizonyos hírét legelső veszi, verje félre minden harangjait, hogy a' lárma harangok zuga faluról falura terjedve költse fel a' népet egész tömegben.

A' mint Debreczenbe érkezem, a' tiszt. bizottmánynyal eleve tanácskozva, felakarom kérni a' házat, hogy az orosz avatkozás ügyét, és a' Magyarország státus életét megszüntető martius 6-dikai császári manifestum tartalmát engedje szönyegre hoznom 's irántai határozatát kikérjem, mit a' háznak, ha a' tisztelt bizottmány egyet ért bejelentni kérek.

Költ a' czibakházi táborban mart. 18. 1849.

Kossuth Lajos,
a' honvédelmi bizottmány elnöke.

A' mart. 21-ki ülésben, Palóczy Lászlónak Asztalos Pál felett tartott gyász emlékbeszédét, Bem tábornok urnak legújabb dicső győzelméről örvendetes jelentése váltá fel, és a' nemzet képviselte a' győző tábornokot, újabb érdemeinek elismeréséül a' nagy érdemkeresztel és az altábornagyi ranggal feldiszesíteni egyhangulag elhatározá, ebbeli határozatának életbeléptetését a' derék hadügyminister orra bizván. Győztes hadseregének pedig ismét köszönetet szavazott. Azon hazafiai örömet, mellyet Bem altábornagy ur nevezetes jelentései minden becsületes honpolgár szívében ébresztettek, nincs toll, melly leírja. A' halhatatlan érdemü Csányi László orsz. teljh. biztos ur Szeben bevételének emlékére egy lapot nyomtatott 's küldött a' nemzetgyűlésnek, melly

jegyzőkönyvbe iktattatni 's több példányokban utánnomtatni rendeltetett. (Közlöny.)

Szerencsétlen Ideák.

I.

Gróf Szechényi „világ“-ában említést tett volt néhány szerencsétlen ideákról. — 'S mig a' gróf nem említi, addig senkinek sem juthat eszébe, azon ideák szerencsétlensége. — Hanem az a' magyar ember természete: hogy neki semmi eszébe ne jusson, 's mikor valamit eszébe juttatnak: azt se hídje.

'S pedig valójában, köztünk magyarokul anynyi szerencsétlen idea van 's volt elterjedve, 's megcsontosulva, hogy ha csakugyan, fajunknak Schönbrunban megszöttek a' szemfüdelet, a' szerencsétlen ideák fogják azt a' nemzet hült tete-mére terítui.

A' fenn tisztelt gróf ezeket említette:

„Hunnia a' föld édene.“

„A' szoros hitel csorbát üt a' magyar nemesi szabadságon.“

„Magunk által magunkban nem boldogulhatunk, hanem idegen kéztől kell várnuunk, 's remél-nünk segítséget“ — 'sat.

Említett még a' nemes gróf többet is a' felhozott hármon kívül, de azokat nem ismétlem; az említettek érthetően bizonyítják: hogy azok a' „szerencsétlen“ mellék nevet méltán viselik.

Azonban azok politicalai szerencsétlen ideák. — De hát még mennyi nincs a' családi, a' nemzeti, vallási, szóval: a' társas élet minden osztályzataiban? Ugy hogy bátran kimondom: hogy az emberiség előhaladása, kifejlődésének koránya, mind anyagi mind szellemileg, a' szerencsétlen ideák sötét kódében borongva, nem derülhet egy dicső napfényre.

Mióta a' nemes gróf az említett ideákat megemlítette: azóta nevezetes jelenetek 's tünemények vonultak át Árpád hona szent egén.

Különösen a' mult évi martius óta:

„a' történet röpülése, nem volt, csak egy sohajtás lengése,“ hanem sötét vihar nyargalása.

Ezen vihar királyokat, trónusokat, ministereket sodort az enyészet örvényébe, de nevezetesen lefosztá az emberiség szeméről a' sötét hályogot, mellyet arra, a' kényuraság, zsarnokság zsoldjában állott tanárok kentek vala.

Részemről, én azon kevés tudományt, mellyet saját erőmen is, de tanárok vezetése mellett gyűjtöttem vala: februar óta merőben elvesztetem; nem különben hitem azon kevés világát is, mellyet a' csalódások fojtó viharai mind eddig kioltani nem bírának: a' mult évi martiusi szelek elhamvaszták; és most itt állok az élet közepén, tudatlanul mint gyermek, hit nélkül mint... állat.

Szemem elől eloszlott a' sűrű ködfátyol, de vele tünt a' tudomány, mellyért egy emberi élet felét szentelém, vele a' hit, mellynek oltárán oly szent tisztelettel 's szép remények közt áldozék.

Egy maradt csupán, a' fájdalom, melly a' multak szomorú emlékét gyászolja.

Honnan van ez?

Onnan, hogy a' tudomány hamis volt, mellyet az álladalom költségén hazug ámitók, a' nemzet gyermekeinek 's így nekem is, ártatlan keblükbe csepegtettek.

Az igaz tan nem vesz el; azt a' viharok még világosabb fénykörben tüntetik fel az emberi kebelben és az isteni ész honában.

Felzudul az emberi kebel a' gázságra, midőn a' gondolat végig nyargal a' módszeren, mellyel az isten képre teremtett ember-csecsemőből, örödet alakítottak!

Fel, midőn rendre vizsgálja a' hamis tanokat, a' rossz elveket, a' szerencsétlen eszméket, mellyekkel a' gyenge csecsemőt, ki talán magára hagyatva, a' jó ösztönnél fogva, az erény útjára tért 's azon haladott volna, eleve megtömték 's az által őt a' derék hazafiak sorából kinevelték.

A' haza gyermekeit köfal közé zárták; hol a' fiatal nemzedék nem izlelhette az élet tavaszának ártatlan virágait, nélkülözni volt kénytelen az ifjuság öröm élveit, a' fiatal kebel lángolása lefojtatott, a' lélek magas röpülésének szárnya szeggett 's az elhervasztott nemzeti virány a' jezsuita falak közt sinlődött.... 's azt hazudták a' világnak a' bölcs tanárok, hogy.... az ifjuság taníttatik. Egy szerencsétlen idea!

És mikor a' testben léleekben hervadt ifjuság, kibozta a' fogságból ernyedtt szelleme halvány hüvelyét, a' vidámon mosolygó élet kedves ölében, irtózatossan ébredt fel a' csalatás borzasztó álmaiból.

Az aljas lelkületű ámitók által sötét falak közt nyújtott ugynevezett „tudomány“ a' szabadság napja fény sugarának örök világu tűzpontjában semmivé olvadt 's a' falak közt hervadt élet tavasza, a' tudomány helyett a' keserű csalódás kinzó ölyvével jutalmaztatott. Így fizették az ifjúságtól ellopott 14 — 15 évét.

Oh ki nem tapasztalta ezt?

Csak az, ki, mint a' halandók ős nemzedéke saját ökreivel atyai örökségét szántogatta.

Szabadság, egyenlőség, testvériség!

Ezek olly eszmék, mellyeket a' teremtő a' teremtes hatodik napján a' maga képre alkotott ember lényegébe himzett és virultak is ezek, a' teremtes napján.... a' paradicsomban, míg nem az utolsót Kain az Abel ártatlan vérével lemosá az isteni könyv lapjáról.

Az óta sok századok lefolytán, a' szabadság egyenlőség és testvériség angyalait rabszolgaság

felekezeteség, ellenségeskedés daemonai üldözték, mindaddig míg a világ megváltója, az eszméket újból tisztázta és létre hozta.

A megváltó keresztén vértelt el.

Az óta az „írastudók“ újból működtek szép zsoldot huzván a zsarnokoktól alacson működésükért, a hamis tanok terjesztéséért.

'S a világ újból rablánczokat csörgetett.

1848 év telt az alatt.

Az emberiség újból ébred, a lánczok szakadozva hullnak szét 's a szabadság napja feljött; itt ott némi báránfellegek homályitják még arany tányérát, az egyenlőség dönti a rangfalakat, ám-bár itt ott, még támogatják; a nemzetek testvéri kezet nyújtanak egymásnak, jóllehet itt ott még egymás ellen bujtják, de eloszlanak a báránfellegek, eldülnek a repedezett falak mellől a támaszok 's poklokra kergetjük az ármányos bujtogatók kigyófajzatát 's akkor a szabadság örök zöld fája, az egyenlőség hervadhatatlan virága 's a testvériség égi szent füzére örökre virulandának, még egyszer, mint a teremtés utolsó napján dicső mosolyal tekint alá a mindenható, az ő képeére teremtett emberiségre.

De eltértem czélotmtól; én némi „szerencsétlen“ ideákról akartam ezuttal szólni.

Fennebb mondám, hogy hamis tanárok sok hamis tannal szeplősítették meg az ártatlan ifju kebelt.

Nevezetesen a királyokról, trónusokról; az atyáskodó igazgatás formákról, király személye, szentsége- és sérthetlenségéről, királyi szó és eskü szentségéről 's több rokon nemüekről rémitő sok balképzeteket és szerencsétlen ideákat csepegtettek az ártatlan gyenge szívek- és fejekbe, melyeket jelenleg a történet röpülése, szóról szóra mind meghazudtolt. (Folytat. követ.)

Gedő János.

Besztercze, mart. 21. Hoszszadalmas levéllel az olvasó közönség figyelmét fárasztani nem akarván, röviden csak annyit mondok el, hogy mart. 15-két 's ugyan akkor a Szeben bevételét nagyszerű misével 's majd derült társasági vig kedélylyel megionneplők. Különben itt még most is van olyan polgár, ki Szeben bevételét nem hiszi. Nó de e' se baj! kedélyünk, kik a civilisatio embe- rei vagyunk, igen is derült. Busuljanak a reactionariusok, a kamarilla aljas vérebei!

Városunkon, valamint a vidéken is szertesztét csend és rend van. De hogy is ne, hisz egy Tóth Ágostont isten jó kedvében küldé a többi jókkal az erdélyi kerület üdvére *)

*) Ezt mi is ugy hiszszük. Szerk.

Legközelebről Szépnnyiren, Magyaróson, 's Árokalyán kerestetnek elő azon százok, kik a királynémeti, magyarósi zavarkor megfutamodott bonvédeinket karókkal támadták meg, 's elfogva Urbánhoz hurczolák. Az oláhok kezdnek kiéberülni.
r. levelező.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai, idei mart. 27-én, kedden délután 4 órakor a casino tere- mében tartandó közgyűlésre felkéretnek, az irt egylet aszszupataki birtoka további kezelése iránt határozást teendők. Kolozsvárt, mart. 25-én 1849.

Ifj. Bethlen Pál, elnök.

(1) A ki fejlett magyar erő, és hatalom báto- rithat már akár kit is falusi-gazdaság folytatására' azért újra nyilvánitom hogy a szép Kerlési birtok minden szántóföldjeivel, sok kaszálóival, szőlőivel 6 kö- vü új malmaival kelemes lakó és gazdasági épületjeivel jutalmas áron több évekre haszonbérbe kiadó. (3)

BETHLEN LAJOS,

(1) A kolozsvári nagy piatznak északi során a' 269. számú ház alatt lévő azon bolt, melyben most a' Csiga című fűszer kereskedés van, három szobával és pinczével bérbe kiadó. Értekezhetni iránta az irt ház emeletében lakó tulajdonossal. (3)

(1) Egy jó utazó kocsi, egy batár, és egy száz har- mincz vékás új hambár eladó. Bővebb utasítást ve- hetni a szerkesztősnél. (3)

(1) Polgári szozat a' néphez Bardocz Jánostól. Ara 12 kr. peng- találatik Burián Pál könyvá- rusnál, (1)

(1) Gr. Eszterházi Dénesnek Cyrus nevű, tele- vér ménje, apja Déspatch, anyja Bodlondel, a' közelebb jövő tavaszon hágni fog Kolozsvárt, egy kanczát 3. a- ranyért. (3)

2 A' hidelvi nagy hid mellett lévő három sze- recsen című fogadó Sz. György naptól haszonbérbe adandó; értekezhetni iránta szentegyház uttszában a' tu- lajdonossal 439 sz. alatt. (2)

(2) Kolozsvárt az álladalmi sütő-háznál, és a' fel- leg-várban a' liszt raktárnál feles mennyiségű korpa van, a' uarhatartó népnek, a' takarmány jelen szükében igen jutányos áron el adó. Mázsája 48 xr p. p.

Tar Imre s. k.

élelmezési fő-biztos. (2)

(2) Kolozsvár közelében — Apahidán — egy rész- jóság, minden belső és külső hozzá tartozandóival Szt. György naptól kezdve haszonbérbe kiadó. Bővebb érte- sitést vehetni b. hidutzában a' quarta ház melletti Ré- diger háznál. (3)

(2) Zongora bérbe kiadó értekezni lehet Dietrich Samuel kereskedésben. (2)

(3) Karvási József Török című kereskedésben Luczerna, Thimoteus, Esparcett, Englisch Reygra s ákátzfa és vetemény magok eladók. (3)